

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SZVOBODA JÓZSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előzetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyiltéri csikek soronként 40 fill.-ért közlötnek. Egyes lap ára 20 fillér.
---	---	---	---

Ne áltassuk magunkat!

Ne áltassuk magunkat: ha a kormányon levő koalíció százszor is kikötötte, hogy a provizorium ideje alatt a katonai kérdéseket nem szabad bolygatni, azért azok mégis előtérbe kerülnek, még pedig a legrövidebb időn belül és így lehetetlenség lesz előlük kitérünk, beléjük bolygunk, tehát foglalkoznunk kell velük akár szívesen akár kedvetlenül. Sőt sokkal helyesebb meggondoltan foglalkoznunk azokkal, mint bosszusan és kelletlenül; főképen pedig elég jókor, míg időnk van a meggondolásra, megfontolásra, a viszonyok és körülmények mérlegelésére.

Eddig az volt a hibánk, hogy struopolitikát követtünk; fejünket, fülünket eltakartuk és bizonyos dolgokat nem akartunk meglátni, észrevenni, bizonyos dolgokról nem akartunk még hallani sem és csak akkor tértünk észre, amikor későn láttuk, hogy azok a dolgok nélkülünk és ellenünk mégis létesültek, mert a körülmények, a viszonyok kényszerítő hatalma elkerülhetetlen szükségletekké változtatta azokat.

Eddigi kiegyezéseink gazdasági és egyéb szerződéseink többnyire azért ütöttek ki hátrányunkra, mert az okos körültekintő és politikai megalkuvás helyett eleinte mindig a merev visszautasító állapotra helyezkedtünk és inkább a semmit, mint a valamit akartuk. Osztrák szomszédaink jól ismerik már ezt a gyengénket és ki is használták azt mindenkor a saját előnyükre és a mi kárunkra.

Ne áltassuk magunkat: a katonai kérdések nevezetesen a létszámemelés kérdése legközelebb utunkra fognak kerülni. Erre mutatnak a közös kül- és hadügyi vezetőségben legutóbb történt változások; erre kormányfőnknek meg-megújuló hivatalos és nem hivatalos nyilatkozatai és az az idegesség, a mely ezeknek a kérdéseknek emlegetésére a közélet minden tényezőjét elfogja. És ha mindez nem volna elég: ott van, mint ultima ratio a király óhaja, kívánsága, akarata: Ő felsége a létszámemelést szükségesnek tartja.

Ezelőtt az argumentum előtt nagyon sok vastag nyak és merev derék meg szokott hajolni, aki pedig nem hajlik, az félre áll az utból, fejét és fület betakarja, hangosan kiabál és esseve szöten rug-kapál, szóval: folytatja a struopolitikát, hogy mikor majd már az egész „hajon” tulestünk, elmondhassa, hogy ő biz nem engedett, de hát nem tehet róla, ha a dolgot nála nélkül is megcsinálták.

Nem volna-e okosabb dolog ezzel hagyományos régi politikával már egyszer végképpen szakítani és az okos kalmárpolitikát követni, illetve megküzdeni? Hisz a politika, mint fennen hirdetik, de nem követik, az existenciák, a megalkuvás tudománya. Más művelt

nemzetek ezt régen tudják és e szerint intézik belső ügyeiket s más nemzet-hez való viszonyukat. Mi pedig nem akarunk ismerni alkuvást, hanem csak önmegadást vagy késői és minden áron való megalkuvást.

Ebből a nemzeti nyavalyából ki kellene már egyszer gyógyulnunk és más nemzetek, más népek példáján okulva, a saját érdekeinket inkább okos, körültekintő alkuvással megvédenünk, előmozdítanunk, mint makacs, merev, visszautasító magatartásunkkal minduntalan kockára teutünk.

Ne áltassuk magunkat hangzatos jelszavakkal, hanem ragadjuk meg az első alkalmat arra, hogy nemzetünk jogait, ha más uton nem lehet, okos politikával, becsületes megegyezéssel a hadseregben is érvényesítsük. Ujabb vér és pénzáldozatra van szükség: ám jó, ha nem lehetséges, hogy elkertüljünk ezt a keserű kényszerűséget, beleegye-zünk, csak az a kérdés, hogy mennyit adjunk és mi lesz az ára? Minél nagyobb és sürgősebb a szükség, annál nagyobb legyen az ár, az ellenérték. Még most erről lehet beszélni, lehet alkudozni; még most nincs késő. Ne várjuk míg körmünkre ég a dolog; mikor már mindkét részről megszűnik a jóakarát, a jóindulat és a szükség, a kényszerűség fogja diktálni a főttételeket. Most még meg van a jóakarát, a hajlandóság az uralkodóban is, hisz csak most adták ki Bécsben a jelszót, hogy a néhai kilencen-bizottság programját katonai téren teljes egészében végre kell haj-tani.

Mi más ez, mint jeladás arra, hogy milyen irányban kell indulnunk, ha célt akarunk érni. Ezen a nyomon haladjunk tehát további követelésünkben. Ne engedményekről beszéljünk, ha jogunk van valamihez, akkor ne engedményekért könyörgöjünk és ne vivmányokat hangoztassunk. Nekünk jogunk van az önálló magyar hadsereghez, jogunk van a magyar vezényszóhoz, ez sokszor meg-vitatott és bebizonyított tény. De az is bizonyos, hogy a mai viszonyok között, nemcsak az uralkodó jóakarátán és a közönségen mulik, hogy ezeket a jogainkat teljes mértékben nem érvényesít-hetjük, hanem magunkon is; mert a ki-egyezés óta a „szabadalmi” uralom alatt mit sem tettünk arra nézve, hogy a régi szellemet a hadseregben megváltoztas-suk, a régi intézményeket fokozatosan újakkal helyettesítsük. Már pedig máról-holnapra évtizedes, sőt e tekintetben évszázados hibákat kiküszöbölni, egész intézményeket fenekestől felforgatni, hirtelen átalakítani, lehetetlen. Előbb a szellemet kell megváltoztatni, amely a hadsereget ma tőlünk elidegeníti, azután vezetőket nevelni is, magyar érzést, magyar gondolkodást beléjük oltani.

Erre nézve pedig nem elég a ma-gyar vezényszót hangoztatnunk és ki-vivnunk. A mai szellem, a mai vezetés

mellett a magyar vezényszó sem mű-velhet csodát. Inkább arra törekedünk, hogy kihasználva a kedvező alkalmat és hangulatot, minél több eredményt bírjunk azon a téren elérni, amelyre az uralkodó is hajlandó rálépni és velünk szóba állani.

A kilencen bizottság programját ki kell javítani, ki kell bővíteni és különösen arra fektetni a főszúlyt, hogy a közös hadsereg mindeu magyarországi ezredében a magyar nyelv legyen az ezred nyelve. Más szóval: hogy a tiszt-ek és legénység egymással szolgálat-ban és lehetőleg azonkívül is csak ma-gyarul beszélhessenek, érintkezhessenek. Tapasztalásból tudjuk, hogy nincs enuél alkalmasabb módszere nemcsak a ma-gyarosításnak, hanem a magyar szellem terjedésének sem. Ha azt elérjük, hogy minden magyarországi ezred hivatalos szolgálati nyelve írásban és szóban a magyar lesz, akkor a magyarországi közös ezredek szelleme nagyon rövid idő alatt bámulatosan meg fog változni.

Még egyszer tehát: ne áltassuk magunkat és főképen ne induljunk hang-zatos és hamis jelszók után, hanem ve-gyük fontolóra, hogy mit és mennyit lehet egyelőre elérnünk s iparkodjunk minél többet elérni; de nehogy sokat markoljunk egyszerre és keveset fog-junk. A mihez jogunk van, azt ne kér-jük, hanem követeljük és ha kivivtuk, ne tekintsük alamizsnának, hanem nem-zetünket rég megillető természetes jus-sunknak.

A Háromszékmegei árvafiu sze-retetházról.

Írta: Balassa Béla.

A napokban ténylegesen meggyőződtem arról, a mit addig is hittem és tudtam, hogy Csikmege vezető emberei a mi széke ly árváink és elhagyottaink iránt a legmelegebb szeretettel és érdeklődéssel viseltetnek s sor-sukat a szívükön viselik.

Ennek folytán jónak véltem, hogy a sepsiszentgyörgyi igazán mintá irvahazat rész-letesebben is ismertessem annál, a miket előbbi cikkeimben általánosságban elmon-dottam.

E célból az intézet érdemes igazgatójához, Sipos Samu úrhoz, fordultam az intézeti élet legutóbbi adataiért, miket ő azonnal és kész-ségesen megküldött, részeit egy füzetben, rés-zint okmánytárakból kiküldesőzött és egy évi jelentést magukban foglaló újságpéldányokban s midőn örömmel konstatalom, hogy Csik-mege vezető emberei mily meleg szeretettel karolják fel széke ly árváink és elhagyottaink ügyét, ép ily örömmel közlöm azt is, a mit az igazgató úr kísérő levelében a többi között — irt:

„Az elhagyottak — írja Sipo s igazgató úr — de különösen fajunk megmentésére irá-nyuló törekvésre mindenkinek rendelkezésre állók, annyival inkább kivel egy kenyéren vol-tam és küzdöttünk.”

Ezeknek előrebocsátása után rátérhetek az adatok felsorolására, azt is még megjegyez-vén, hogy mint a Sepsiszentgyörgyön járt ár-vaházi igazgatók is kijelentették, közlésekből távolból sem lehet oly tisztán látni a bel és kül-életet, mintha személyesen lát és tapasztal az ember mindent.

A mint már említettem, az intézetet megyei pótadóból, alapítványokból létesítették.

Most módomban áll magánnk a „szabály-rendelet”-nek 2 §-át ide irtani, mely taxative felsorolja a létesítési forrásokat.

„2. §. Az árvafiu — szeretetház fen-nállását és költségi fedezését biztosítják:

a) Az 1886. évi június hó 16-án tartott megyei törvényhatósági közgyűlésnek 78-ikvi szám alatt hozott és 17703-887 számú bel-ügyminiszteri leirattal jóváhagyott határo-zata alapján kirótt 1°/₁₀₀-os megyei pótdadó.

b.) A „Háromszéki takarékpénztár” rész-vénytársaság 1886. évi június 11-ik napján kelt 10.000 forint örök alapítványa.

c.) A háromszékmegei gyámpénztár tartalékalapjának 15.000 ft. alapítványa, mely az 1877. évi XX. t. c. 298. §. értelmében 87340/VIII-14. 1891. évi belügyminiszteri le-irattal jóváhagyottat.

d.) Hatolykai Pótsa József Háromszék-megye főispánjának az árvafiu szeretetházban egy tanítói árva fenntartására tett 1000 ft. alapítványa.

e.) Horu Dávid budapesti lakosnak 2000 ft. alapítványa.

A „Háromszékmegei tanítótestületnek” egy tanítói árva fenntartására tett alapítványa 1000 ft.

g.) Hollaky Attila és néhai Földes Bá-lint által tett 100-100 ft. alapítvány.

h.) A még nyerendő alapítványok.

i.) A magyar királyi kormány segélye.

j.) Keves adományok és más jövedel-mek.

k.) Azon mérsékelt tartásdíjak, melyeket a vagyonnal bíró árvák és szeretetházi növe-dekek, illetve a róluk gondoskodni tartozó családtagok vagy egyének, esetleg ellátásukra vállalkozó emberbarátok, testületek, vagy köz-ségek fizetnek.”

Ezekből a forrásokból szereztek 7 és 1°/₂ hold ingatlan, építettek egy szép, modern, egyemeletes épületet és melléképületeket s ma már következők a

Vagyonleltár főbb adatai:

Ingatlan érték 47.367 korona 68 fillér. Épület 107.724 korona 63 fillér. Hálótermek felszerelése 7.433 korona 50 fillér. Betegek szobája felszerelése 226 kor. 30 fill. Konyha-eszközök, konyhabutorok 772 korona 70 fillér. Ebédlőfelszerelés 404 korona. Tanteremsze-relés 307 korona 60 fillér: Ima- ülésterem felszerelés 1197 kor. 70 fill. Irodafelszerelés 493 korona 60 fillér. Vendégszoba felszerelés 138 korona. Kamrák felszerelése 154 kor. 74 fillér. Gangok és sütőház 348 korona. Mosó-szobák felszerelése 110 korona. Cseledatszoba 44 korona 10 fill. Igazgatólakás 192 korona 60 fillér. Mosókonyha 91 korona 24 fillér. Pin-cék 105 korona. Fürdőszoba 104 kor. 81 fill. Gazdasági eszközök 1998 kor. 50 fill. Szarva-marhaállomány 6998 kor. 04 fill. Sertésállo-mány 918 korona. Műhelyfelszerelés 186 kor. 53 fillér. Pénzalapítvány 70.427 kor. 17 fillér. **Összes vagyonérték 247 916 korona 34 fill.**

Szorgalom és okos takarékoság 12 év alatt ide fejlesztette az intézetet.

S hogy a kiket így megegyített az Isten, hogy magukon is meynyire tudtak segíteni, igazolják a következő adatok, a melyek az 1905. év bevételiit és kiadásait tárják elének, főcímek szerint:

Bevétel:

1904. évről ájtott készpénz 303 kor. 95 fillér.
- 1°/₁₀₀-os megyei pótadóból 7663 korona 65 fillér.
- Gyámpénztári tartalékalap 2160 kor.
- Vallás és az közoktatásügyi miniszter segélye 2000 kor.

MEGÉRKEZTEK

az 1907. évre szóló

NAPTÁRAK

és dus választékban kaphatók

RODAI ELŐLEGVÉZÉSI NAPTÁRAK

NAJTYÁRAK

NYAGY VÁLASZTÉKBAK.

SVYOBODA JÓZSEF

könyv- és papír-kereskedésében

CSIKSZEREDÁBAN.

A CSIKI LAPOK kiadóhivatala.
Hirdetések jutányos áron felvételnek.

VIZSONT ELADÓKNAK TETENDES ÁRENGEDMÉNY

A legjobb kézfinomító!

A Honey Jelly ára 70 fill.

Amerikai Porcellánkenőcsára 5 K. puder " " "

kaphatók **Fekete Vilmos**
7-0 illatszertárában Csikszereda.

Több

Csikszeredai Központi Takarékpénztári Részvény

ELADÓ. 4-5

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Földmives iskolát végzett, románul tökéletesen beszélő nő-
len egyén, gazdai vagy felügyelői állást nagyon kedvező feltételek mellett azonnal elfoglalna. Cim: „Szorgalmas” postszertant Csikszereda.
3-3

Sz. 1886—1906. kj.

Árverési hirdetemény.

Kászonaltiz, Kászonfeltiz és Kászonimpér község tulajdonához tartozó vadászterületek három (3) egymásután következő évre Kászonaltiz község házában 1906. évi december hó 2-án délelőtt 8 órakor nyílt árverésen haszonbérbe fog ázatni.

Az összes vadászterület évi haszonbér kikialtási ára 9 korona.

Árverési feltételek a körjegyzői irodán a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kászonaltiz, 1906. november 24.

Balási Lajos k. bírő.
körjegyző.

KÁSZONJAKABFALVI

„Szent László forrás”

CSIKMEGYÉBEN.

Egvényes, földes, vasas, szénsavas gyógyviz.

Tartalmaz egy liter víxben az országos m. kir. kemizai intézet és vegykísérleti állomás elemzése szerint:

Kénsavas kalciumból	0,0281	grammot
Chlor kalciumból	0,0239	„
Chlor natriumból	0,0114	„
Kettő szénsavas natriumból	2,1760	„
Kettő szénsavas mészből	1,5317	„
Kettő szénsavas vasélecsből	0,0406	„
Timföldből	0,0066	„
Kovasarból	0,0790	„
Jódból	nyomokat	„
Szilárd alkotó részek összege	4,0175	gramm
Szabad szénsav tartalma	1,7834	„
Fajsulya 15° C-nál	1,004	„

Mérték adó orvosj vélemények szerint a „Szent László forrás” vize szerencsés összetételénél, nevezetesen szénsavas egvényes és földes sókban való gazdagságánál fogva kiváló jó batás a légző, emésztő és húgyelválasztó utak és szervek, mindennemű hurutos bántalmak ellen.

Vas és jódtartalma miatt kiváló előnyvel használható bármiféle eredetű vérszegénység ellen és alkoti, valamint fellődési gyengeségeknek.

Gazdag szénsavtartalma egyrészt a szilárd alkotó oldhatóságot, a víz tartósságát, összetételének állandóságát, másrészt ható anyagának a szervezet által való feldolgoztatását biztosítja.

Tiszta, borral vagy gyümölcslével a „Szent László forrás” vize kellemes üdítő ital, amelynek élvezete bármikor, de kóros csiraktól való mentessége folytán, különösen járványos időben felette ajánlatos.

Kapható a „Szent László forrás” vize kezelőségénél:

Csutak Albert és Buzás Jakabnál Kászonjakabfalva.

U. p. Kászonujfalva; vasúti állomás: Csikszentad és Kézdivásárhely.

CSIK-SZEREDA VÁROS ÉS VIDÉKE

szeszfogyasztó közönsége becses tudomására van szerencsém hozni, hogy a legnagyobb szakavatossággal berendezett

= CSIKZSÖGÖDI =

SZESZGYÁR

üzeme megkezdődött és az igen tisztelt szeszvásárló közönség rendelkezésére állván, nagybecsű rendeléseit készséggel eszközölm.

Melyek után vagyok a n. é. közönség kész szolgája

= ZIMMERMANN ADOLF. =

49-52

Agrár Takarékpénztár r. t.

csikszeredai fiókjintézete.

Jelzálogkölcsonőket nyujt 300 koronától kezdődőleg fél-évi tőketörlesztést és kamatot magában foglaló részletfizetések ellenében 10-től 65 évig terjedő időre 4 1/2% alapkamaton. Magasabb kamatu előző kölcsönőket konvertál. Minden kölcsönőnt a leggyorsabban folyósít.

Leszámitol hat hónapig terjedő váltókat legolcsóbb kamattal.

Takarékbetéteket naptól-napig 4%-kal kamatoztat és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Uj persely-betét rendszer.

Előleg ad értékpapirokra és betárolt árukra.

Folyoszámlai hitelt nyujt elfogadható biztosítékra.

Foglalkozik a bank- és pénzváltó-üzlet minden ágával, u. m.: vásárol és elad a legmáltányosabb áron

értékpapirokat, sorsjegyeket, idegen pénzeket stb.

Elad sorsjegyeket csekély havi részletfizetésre (az első részlet lefizetése után a nyereség már a vevőt illeti.)

Szelvénybevitás. Osztálysorsjegyek főelárusító helye.

Utárványok és hitellevelek a bel- és külföldre.

Elvállal, tőzsedei megbizásokat és átutalásokat bármely piacra. Az intézet képviseli az ország legrégibb és legnagyobb „Trieszti általános biztosító társaságot” és eszközöl tüz-, úveg-, jég-, betörés, élet- és baleset biztosításokat.

8-28

Számítlan első díjakkal és díszoklevelekkel kitüntetve.

KALMÁR ÉS ENGEL

MOTOR ÉS GÉPGYÁRA. (7-26)

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 18.

Ajánlja ugy cséplőgép, mint malomüzemre leggyorsabb benzínmotorjait, benzínkomobilyait, valamint szivógásmotorjait, melyek V. Lipót körut 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás **Egyedül létező újdonság!**

Kitűnő cséplésért!

Ezen motorok egyenletes járásnak és barmulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjárta-nabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők. Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre

Szemerjay Ferenc

könyvkötészete

Csikszeredában, Apafi-utca.

Magyar Általános Hitelbank

brassói fiókja

alaptőke: 44.000.000, tartalékalap: 20.000.000

elvállalja mindennemű tőzsedei műveletek keresztülvitelét, váltók és szelvények bevitelzését, értékpapírok őrzését, előlegeket nyujt értékpapírokra, kiállít hitelleveleket és csekkeket a bel- és külföld összes piacaira és elfogad betéteket kamatoztatásra.

10-10

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár Brassóban.

Csikszeredán kapható: Albert Balázs és Fia urak kereskedésében.

Nyomatott Szvoboda József könyvnyomdájában, Csikszeredában, 1906.

15-0